
Проектът "Противодействие на злоупотребите в името на честта в социален и правен аспект" се изпълнява с финансова подкрепа, предоставена от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП.
www.activecitizensfund.bg

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

КАБИНЕТНО ПРОУЧВАНЕ НОРВЕГИЯ

Въведение.

Въпреки, че Норвегия често се разглежда като отличен пример за равенство между половете, процентът на насилие над жени остава все още висок. Това е объркваща ситуация, която е наречена *скандинавски парадокс* (Garcia & Merlo, 2016). Норвегия се счита за една от най-равноправните страни (Global Gender Gap Report, 2020), но домашното насилие все още съществува като едно непрекъснато предизвикателство по отношение на равенството между половете в Норвежкото общество. Въпреки че и жените и мъжете могат да се окажат жертва и извършители на домашно насилие, жените обикновено са подложени на най-тежкия вид насилие, в по-голяма степен отколкото мъжете. Според съществуващите изследвания, около 25 на сто от жените са изложени на насилие или заплахи за насилие по време на живот си. 1 от 10 жени в Норвегия са били жертва на изнасилване. Известно е, че повечето от изнасилванията (86 процента) са извършени от хора, известни на жертвите. Освен това, около 25-30 процента от всички убийства са извършени от интимен партньор (всички статистически данни от Thoresen & Hjemdal, 2014). Домашното насилие има тежки последици за обществото, икономически и социално. Не само с това, че травмирира и вреди на личния интегритет на лицата, насилието има и икономически последици за цял живот, като например отражение върху качеството на работата, загуба на работни места и дългосрочна безработица поради излагането на насилие. Ако се вземат предвид загубите на производителност от платена работа, пропуснатите в резултат на насилието ползи, плюс разходите за обществени услуги, домашното насилие е оценено, че струва на норвежкото общество между 4,5 и 6 милиарда норвежки крони годишно (Расмусен, Strom, Sverdrup & Vennemo 2012 г.).

Определение за насилие

Насилието е всяко действие, насочено към друг човек, който чрез това действие наранява, причинява болка, плаши или обижда, причинявайки/ принуждавайки човека да направи нещо против неговата/нейната волята или да спре да прави това, което той / тя иска (Isdal, 2000). Насилието може да се прояви в различни форми.

Световната здравна организация (2020) дефинира различни видове насилие, като физическо, психическо или сексуално, като и лишаване или пренебрегване.

Физическото насилие е насилие, което включва физически контакт. Физическото насилие може да бъде по-лесно видимо от другите видове насилие, тъй като може да остави видими увреждания и синини. Най-тежката форма на такова насилие е убийството (Nasjonal veiviser ved vold og overgrep, 2020).

Психическото насилие се измерва като негативно или враждебно отношение или действия, без никаква физическа сила, което може да доведе жертвата до страх, безсилие, вина, срам, чувство на малоценност, ниско самочувствие, отчаяние или основно усещане, че не е желана и обичана (Bufdir, 2020)

Сексуалното насилие може да възникне под формата на психологическо и физическо насилие. То може да се прояви като нежелана физическа обич и изнасилване. Но може да се прояви и като сексуализиран разговор, неприлично излагане, заснемане и фотографиране (Nasjonal veiviser ved ogld overgrep, 2020). Сексуалното насилие засяга нашата най-лична и уязвима страна и унищожава сексуалността във връзката.

Лишаването или пренебрегването означава неполагането на грижи или полагането на недостатъчни грижи за тези, които зависят от вас, било то по-млади или възрастни хора.

Съществуват различни форми на насилие, които могат да възникнат едновременно в насилствена връзка. Например, **материалното насилие** е форма на физическо насилие срещу материални обекти, а не физически, насочена към самата жертва. Друга форма на насилие е **ИКОНОМИЧЕСКОТО насилие**, което се отнася до контрол над финансите на друг партньор; при което на партньора е отказан контрол върху неговите/нейните собствените финанси. Финансовата независимост е съществен фактор за това да се прави свободен избор, като например да се напусне партньора-насилник и да се направи избор на място за живеене. Икономическото насилие често засяга жени, които са живели във връзка с контролиращ партньор. **Латентното насилие** се отнася до състояние на постоянен страх от повтарящо се насилие в резултат на предишен опит. Това също се случва без никаква активна заплаха. Преживяното насилие означава, че знаете, че може да се повтори (Isdal 2002, Nasjonal veiviser ved vold og overgrep, 2020).

Насилието в близките взаимоотношения - норвежки контекст

Последният норвежки план за действие срещу насилието (2014-2017) определя насилието в близките взаимоотношения като тежко престъпление, нарушение на основните права на човека, както и проблем на общественото здраве. Насилието в близките взаимоотношения може да се прояви в по-различна форма на експлоатация, включително физическо, психическо, сексуално и материално насилие срещу лице, с което извършителя има близка връзка. Извършителят може да бъде интимен партньор или бивш интимен партньор, съжителстващ или съпруг. Жертвите могат също така да бъдат деца, внуци или други близки роднини. В крайна сметка, насилието може да има сериозни последици, тъй като отнема техния живот. Записано е, че 7 от 28 убийства в Норвегия през 2012 г. са извършени от настоящ или бивш партньор (съпруг /а или в съжителство). Шест от жертвите са жени и един мъж. През последното десетилетие броят на жените, убити от настоящи или бивши партньори е бил 63. Между 20 и 30 процента от убийствата в Норвегия, са извършени от настоящ или бивш партньор.

Норвегия, заедно с други скандинавски страни, които са известни със своето недискриминиращо пола законодателство, са направили промяна от употребата на определението "насилие срещу жени" в "насилие в близки взаимоотношения", за да включат всички групи жертви в близките взаимоотношения. Това понятие неутрално по отношение на пола определение включва не само мъжете, но и всички жертви на насилие като двойки от един и същи пол, деца, възрастни хора и насилие от други членове на семейството, като насилие в близките взаимоотношения в големи семейства с малцинствен произход (Bjørnholt 2019). Насилието в близките взаимоотношения се е превърнало в стандартен термин за случаите, в които насилника / извършителя и жертвата са свързани помежду си с тесни семейни взаимоотношения или по друг начин са близо един до друг в ежедневието. Насилието

в името на честта, най-често се извършва в близките взаимоотношения и поради това попада в обхвата на понятието насилие в близки взаимоотношения (Vjøllo 2014 г.).

Насилието в името на честта

Насилието в името на честта, често се определя като форма на насилие, която има за цел да защити или възстанови честта чрез използване на насилие (Narud, 2014). Как да запазим честта и какво е необходимо, за да загубим честта, се решава от различни норми в общността. Момичетата са особено изложени на този вид насилие поради норми, свързващи тяхното сексуално поведение със семейната чест. Този вид насилие обикновено се появява и в семейства с силни колективистични и патриархални ценности (Harnes, 2019, Wikan, 2009).

Насилието, което се извършва, за да се предотврати бъдеща загуба на чест, също попада в това определение. Тежките ограничения на свободата на младите хора, принудителните бракове и гениталното осакатяване на жените също са определяни като насилие в името на честта. Убийството за защита на честта е най-голямата последица от насилието в името на честта. Насилието в името на честта, често се инициира от части от голямото семейство или членове на тясна мрежа. Извършителят често е член на семейството, на местно или международно ниво (Vjøllo 2014 г.)

Норвежката дирекция за децата, младежта и семейните въпроси (Bufdir) описва как насилието в името на честта се различава от другите видове насилие:

- Насилието може да се счита за законосъобразно от (части от) на семейството / мрежи / хора в рамките на една и съща общност.
- Има няколко извършители на насилие, не само един, както обикновено е при случаите, свързани с насилие в интимните отношения, в преобладаващата част от населението.
- Насилието може да е резултат от колективно решение.

- Жертвата има малко поддръжници.

Изключително важно е да имате знания за феномена, механизма и характеристиките, за да идентифицирате случаи на насилие в името на честта, и по този начин да можете да достигнете до жертвите и да помогнете на практикуващите и семействата. Идентифицирането на случаи на насилие в името на честта влияе на мерките за сигурност и мерките за подкрепа, които ще бъдат предприети. Изследвания въз основа на познанието на феномена „насилие в името на честта“ също може да ни помогне да разширим нашето разбиране за това как срамът, страхът, самота и загубата на мрежа влияят на психичното здраве на индивида.

Насилието в името на честта - норвежки контекст

Насилието в името на честта е сравнително ново явление в норвежкия контекст, който е станал по-видим през последните десетилетия. Повишена информираност за феномена постъпва паралелно с повишаване случаите на насилие, разкрити през същия период. Повече знания и особено разбирането на феномена и различните традиции са от решаващо значение за разкриването на този вид престъпления (Bjørlo 2014).

През 90-те години нараства общественото внимание към проблема с насилието в името на честта. Историите на Сима и Надя са известните случаи, с които се повишава информираността за насилието в името на честта в Норвегия. Сима е сключила принудителен брак и е изпратена в страната на произход на родителите си. Надя остава в страната на произход на родителите си, защото е нарушила нормите и семейната чест (Friberg & Bjørnset, 2019). Тези и други случаи на принудителни бракове привличат вниманието на медиите през 90-те години и впоследствие няколко организации започват да предлагат помощ на млади хора в риск. Червеният кръст на Осло е сред първите, които предлагат помощ на жертвите на насилие в името на честта

(Bredal, 2005). През 2002 г. насилието в името на честта привлича огромно внимание, когато Фадиме Сахиндал, жена от шведско-кюрдски произход е била убита от баща си. Нейната история става определяща част от обществения дебат върху насилието в името на честта, в скандинавските страни. След това, други известни случаи на насилие в името на честта, довеждат до публичен дебат относно принудителните бракове и социалния контрол в Норвегия (Friberg & Vjørnset 2019).

Докато много от следващите публични дебати изразяват спешна нужда от знания и компетентност относно феномена, някои също така твърдят, че в действителност се случват малко принудителни бракове, и именно медиите представят проблема като огромен, което води до по-нататъшно заклеймяване на вече заклеймените групи. Други твърдят, че хората мълчат по въпроса за принудителните бракове, защото се страхуват да не бъдат етикетирани като расисти (Bredal, 2005). Виждаме, че този вид дебат е все още видим в норвежкия обществен дебат и е силно свързан с имиграционната политика.

През 1998 г. Норвежкия парламент беше първият в Европа, който въведе план за действие срещу принудителните бракове. По-късно това беше последвано от още шест други плана за действие. Първите два плана (от 1998 и 2002 г.) обръщат внимание предимно на принудителния брак. Вторият план за действие влезе в сила през 2002 г. като спешен призив след убийството за защита на честта на Фадиме Сахиндал в Швеция (NRK, 2002). Третият план (2008-2011 г.) постави на фокус контрола за защита на честта и силния контрол, докато плановете за действие от 2012,2013 г., както и скорошният план за действие за периода 2017-2020 г., се концентрираха върху проблемите на принудителния брак, осакатяването на гениталиите и контрола. Тези планове бяха въведени отделно от „редовните“ планове за действие срещу домашното насилие. Тези планове за действие сигнализираха за обществените

предизвикателства, които политиците смятат за необходимост да бъдат адресирани. Въпросът за принудителния брак и по-късно гениталното осакатяване и отрицателният социален контрол, се разглеждат като предизвикателство за равенство между половете в норвежкото общество от повече от 20 години. До последния план за действие емигрантите / етническите малцинствени групи в Норвегия бяха в центъра на вниманието. Последният план за действие обаче за първи път признава, че етническите норвежки граждани, които растат в затворени религиозни общности, също могат да се сблъскат със същите проблеми и затова е от решаващо значение да разширим разбирането си за феномена.

За насилието срещу жени от малцинствата се говори и третира по различен начин от насилието срещу жени от мнозинството (Акринг, 2003). Насилието срещу жени с малцинствен произход, преживяващи насилствен брак и насилие в името на честта, е свръхвидимо в норвежкия обществен дебат. Насилието срещу жени от малцинствата се представя като проблем на интеграцията и се описва като част от културата на някои етнически малцинства, а насилието срещу жени от малцинствата е било невидимо в основната работа срещу насилието. Хипервидимостта се отнася до кризисната реторика на политиците, когато същите говорят по въпроса, както и политиките и инициативите, които са прилагани ad hoc за известно време (Bredal, 2013)

Насилието в името на честта е форма на насилие и не трябва да бъде легитимирано или признато нито като култура, нито като традиция. В този доклад идентифицираме насилието в името на честта като форма на насилие. Когато казваме, че други видове насилие като принудителен брак и осакатяване на женски гениталии са израз на насилие в името на честта, важно е да се припомни, че същите трябва да се разглеждат като насилие в името на честта, само доколкото честта е релевантен въпрос в случаите, които обсъждаме.

Концепция за честта и нейната връзка с патриархата в различни обществени системи, включително етнически и религиозни малцинства

Чест

Честта в основата си е положителна концепция, свързана със самочувствието, социалното приобщаване и статута (Hagnes, 2019). В различните култури всички хора имат чест. Индивидуална или колективна, чест, която споделяме с други членове на същата общност.

«Кодексът на честта» са различни норми и правила за това какво прави чест и как се губи (Wikan, 2009). И жените, и мъжете имат чест, но нормите за това, което означава чест и безчестие, обикновено са полово определени. Момичета и жените свързват идеята за чест с това, че са сексуално чисти. Това главно означава да си девствена, когато сключваш брак. Но има редица други норми, свързани с чистотата, които оказват влияние върху ежедневието на жените; да се обличаш и действаш по подходящ начин, да не взаимодействаш с противоположния пол, да не участваш в развлекателни дейности и да носиш отговорност за грижите и задълженията в дома. От мъжете се очаква да осигуряват грижи за жените, да вземат решения от тяхно име и да пазят тяхната честта (Buřdir, 2019). Момчетата и мъжете могат да имат различни роли в тази система. Те могат да бъдат жертви или извършители на насилието, насилствените бракове и контрола. От тях може също така да се очаква или да бъдат принуждавани да контролират другите, да използват насилие или да допринесат за насилието в бракове, за да се запази колективната чест. С други думи, момчетата и мъжете са отговорни да поддържат колективната чест. Момчетата и мъжете обикновено имат повече свобода от жените и момичетата, поне докато се вписват в традиционните роли на техните семейства по пол. Момчетата могат да изпитат същите наказания като

момчетата, заради това че не живеят според традиционните мъжки роли (Bredal, 2011; & Rexvid Schlytter, 2012). Понятието чест не е свързано с конкретна култура или религия, но често е очевидно в общества, където държавата е слаба и има малка легитимност и доверие в рамките на съществуващото население и където разширеното семейство поема много от функциите за координиране на общността. Култури, основани на чест, се срещат по целия свят, но по-често в общности, произхождащи от региони, които произхождат от Северна Африка, през Близкия изток до Централна Азия и индийския субконтинент (Yourstone et al, 2013).

В някои семейства и общности, колективната чест на семейството се счита за много важна. Семействата могат да бъдат много загрижени за спазването на културните и традиционните норми, за да запазят честта на семейството. Злоупотребата, свързана с честта е форма на злоупотреба с лице, за което семейството смята, че го е опозорило или за което се страхуват, че ще го опозорява в бъдеще. Целта на насилието в името на честта е да предотврати загубата на чест или да възстанови загубената чест. Насилието в името на честта може да се състои от сериозни инциденти на насилие, тъй като семейството и общността залага много, ако се загуби честта. За семейството загубата на чест може да означава, че семейството губи признанието си, че отношенията са прекъснати и че семейството е изключено от своята социална общност (Bufdir 2019).

Патриархат

Йерархията, основана на пола, често се нарича патриархат. Структурите на патриархалната власт са общ знаменател в различните култури, където се намират примери за насилие в името на честта. Докато патриархатът може да се определи като културна логика, ценности и норми, характеризиращи се с възприятия за мъжко

превъзходство и женска подчиненост, в класическия патриархат обаче се основава и на йерархия между поколенията (Bredal & Melby, 2018). В класическото патриархално общество властта се разпределя според пола и възрастта, поставяйки (по-възрастния) мъж като глава на семейството, като му предоставя привилегиите да определя правилата и да налага санкции, когато тези правила не се спазват.

Основната част от жертвите на домашно насилие като цяло и по-специално насилието в името на честта, са жените, тъй като видяхме как основно концепцията за сексуалната чистота на жените е свързана със семейната чест. Но както жените, така и мъжете - както и транссексуалните лица, независимо от тяхната самоличност - могат да бъдат или жертва, или извършител, или и двете (Johnsson-Latham, 2005). Патриархалните структури на властта определят живота не само на жените, но и на мъжете, които трябва да намерят своето място в системата и да отговорят на нейната дефиниция за това какво означава да бъдеш мъж (Bredal, 2011). Младите хора, които се идентифицират като ЛГБТ и израстват в семейства, които практикуват отрицателен социален контрол, също са особено уязвима група в тази връзка (норвежки план за действие срещу негативния социален контрол, принудителните бракове и гениталното осакатяване 2017-2020).

Насилието в името на честта, култура и контекст

Както бе отбелязано в първа глава, насилието в името на честта беше обсъдено като проблем, присъстващ в някои емигрантски общности в норвежкия обществен дебат. Вместо да се фокусират върху свързането на насилието в името на честта с определени култури или региони, съществуващите изследвания в скандинавските страни се фокусират върху феноменални прилики между културите, както и върху контекста на насилието в името на честта и ситуационните механизми за задействане. Съществуват изследвания, които предполагат, че стресът, свързан с миграцията, може да бъде провокиращ за патриархално насилие и че ситуационните фактори в

държавата на пребиваване могат да бъдат също толкова важни, колкото и културното минало (Bredal, 2011). Ще разширим това в главата за ситуацията на емигрантите и бежанците. Някои също така посочват, че насилието в името на честта съществува и в норвежките християнски общности (Langvann, 2015, Langvann, 2017, Lervåg, 2017). Членовете на религиозни общности могат да бъдат подчинени на строги правила относно това, което е почитено, както и сексуално и морално приемливо. Някои религиозни общности могат да упражняват контрол, така че членовете да останат в затворена общност, като ограничават контактите си с хората отвън. Това обаче беше сляпо място в норвежките обществени дебати, както и в структурите за помощ. Проучванията показват, че някои от онези, които са преживели социален контрол в религиозните общности, в ретроспекция съобщават, че са пропуснали и са искали ангажираност и реакция на ситуацията от обществото отвън¹

Общото за двете общности - емигрантски и религиозни е, че са затворени общности с ясно изразени норми, взаимозависимост и ниска толерантност към отклоняващо се поведение (Gelfand MFL., 2011). Те също могат да се разглеждат като морални общности. Общността на морала е термин за общност отвъд семейството. Такива общности не трябва да се съгласяват с всичко, но те споделят толкова много морал, че има смисъл да ги определяме като такива общности (Gullestad, 2002 г.). Въз основа на нарастващата информираност и изследване на тези механизми, последният норвежки план за действие за борба с насилието, свързан със защитата на честта, и социалният контрол, признава тези прилики и включва религиозните общности като една от целевите им групи.

За да обобщим, говорим за социална логика, свързана със силни йерархии на властта и емоционално близки общности. Насилието в името на честта е свързано с властта на мъжете въз основа на техния пол, властта на старейшините над следващите поколения и колективната власт над индивида (Bredal, 2011). Честта и насилието в

името на честта са трудни теми за обсъждане. Важно е да се избягват обобщения, които предполагат, че всички членове на определена религия, етническа принадлежност или културна група извършват насилие в името на честта. Също така е важно структурите за помощ да изградят своята компетентност относно механизмите на честта, патриархата и колективизма, както и израстването в затворени религиозни общности (IMDi, 2019).

Видове насилие / злоупотреби в името на честта (насилието в името на честта). Възникващи проблеми: Насилствени бракове, гениталното осакатяване на жени и др.

Насилието в името на честта, включва множество различни санкции с цел възстановяване на семейната чест (Bye, Eggebø & Thunem, 2016). От социалното изключване до принудителните бракове и убийство, терминът включва различни насилствени действия с различна степен на сериозност. Въпреки че физическите наказания могат да бъдат по-видими и да изглеждат по-сериозни за страничните наблюдатели, потенциалният риск за индивида, например да остане зависим към ситуация на изолация или изключване, трябва да бъде разпознат и признат (Bredal, 2004). В Норвегия фокусът беше главно върху принудителните бракове, осакатяването на жени, отрицателния социален контрол, физическото насилие, убийствата на честта и изоставянето в чужбина, или женитба, или принуда за посещаване на училище против собствената воля.

Норвежкият директорат за децата, младежта и семейните въпроси (Bufdir) предоставя следния списък с различни видове Насилие в името на честта:

Отрицателният социален контрол, физическото насилие, деградация и други форми на психологическо насилие, заплахи, принудителни бракове, социално изключване,

нападение с киселина и убийства в името на честта. В допълнение, това включва принудително депортиране и осакатяване на женски гениталии (FGM).

Отрицателният социален контрол се определя от норвежкото правителство като различни видове натиск, заплахи и принуда, които се извършват систематично, за да се гарантира, че хората живеят според нормите и ценностите на своето семейство или социална група. Контролът може да наруши правата на индивида съгласно Конвенцията за правата на детето, както и норвежкото законодателство (Justis-og Beredskapsdepartementet, 2017, s. 12).

Насилственият брак се отнася до ситуация, в която е отнето правото на индивидите да дадат съгласието си за встъпване в брак, да изберат за кого да се женят или да прекратят годеж или брак без заплаха от санкции. Принудителните бракове се случват, когато дадено лице не може да избере за кого да встъпи в брак, не може да избере да дали да остане в безбрачие, и става подложено на психологически натиск, заплахи или принуда за сключване на брак (Bjørlo, 2014).

Женското генитално осакатяване означава различни процедури, при които външните женски гениталии се отстраняват частично или изцяло, или когато са извършени други трайни увреждания, без медицински причини. ⁱⁱ

Насилственото депортиране се отнася до ситуация, в която хората са отведени в чужбина против тяхната воля. Случаите, които са познати в Норвегия обикновено се отнасят за деца, които са върнати обратно в родината на техните родители и държани там против волята им. Основните причини родителите да изпращат децата си в чужбина е реакцията на норвежките служби за закрила на детето, за да се предотврати превръщането на децата им в „твърде норвежци“ и за укрепване на знанията на децата относно тяхната религиозна и културна идентичност. ⁱⁱⁱ

Законодателна и адвокатска гледна точка

Норвегия е демократична държава с върховенство на закона. Норвежката Конституция е приета през 1814 г. В тази глава ще бъдат представени съответните международни конвенции, норвежкото законодателство и някои от докладваните случаи на насилие, по-специално случаите на насилие, основани на честта. След представяне на законодателството, ще направим преглед на различните мерки за защита на полицейските инструменти в случаите на насилие.

Насилието и насилието в името на честта

Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяването и борбата с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция) беше ратифицирана и влезе в сила в Норвегия през 2017 г. Конвенцията призовава страните да предприемат широк спектър от действия за борба с домашното насилие. Членове 12 (5) и 42 (1) от Истанбулската конвенция и член 4 от Декларацията за премахване на насилието срещу жените (1993) посочват, че култури, обичаи, традиции или "чест" трябва да се разглеждат като оправдание за насилието.

В Норвегия терминът *злоупотреба в близките взаимоотношения* се използва, за да се разграничи домашното насилие от насилието, което се случва в други области на живота сред чужденците, а след това в близките взаимоотношения. В Наказателния кодекс, член 282 (2005 г.) определя злоупотребата в близките взаимоотношения като заплахи, насилствено лишаване от свобода, насилие или друго унижително отношение, сериозна или многократна злоупотреба от настоящ или бивш съпруг или лице в съжителство, роднина по права линия, във възходящ или низходящ ред, на настоящ или бивш съпруг или лице в съжителство, член на семейството на лицето или някой, който се грижи за лицето. По този начин, това разбиране за близки взаимоотношения се ограничава предимно до основното семейство и по права линия,

във възходящ или низходящ ред, но може да включва и лица, които са част от семейството или които имат емоционални или семейни отношения с тях (Наказателният кодекс, 2005).

През 2018 г., според Статистиката на Норвегия^{iv} 3,406 случая са докладвани като злоупотреба в близки отношения, от които 280 случая завършват с решение^v. Това показва, че много дела не завършват с присъда.

Според Наказателния кодекс, член 254 *Лишаването от свобода* е наказуемо. Лишаването от свобода се определя като всяко лице, което чрез лишаване от свобода, отвличане или по друг начин незаконно лишава дадено лице от неговата или нейната свобода.

В норвежкия съд се появиха случаи и дела, при които се установи, че честта е основната причина за насилието. Норвегия обаче не регистрира случаи на насилие в името на честта извън останалите случаи на насилие, и варира според това дали честта се разглежда като значима. За пример, ще опишем накратко две дела, едното, в което Съдът е приел, че честта е мотив, и едно, в което Съдът не се е фокусирал върху въпроси за честта:

1. Март 2019 г. баща е осъден от Върховния съд за сериозни заплахи срещу две от децата си. Осъденият многократно е заплашвал да убие дъщеря си и сина си, за които е установил, че са нарушили честта на семейството, и е наредил на сина си да убие дъщеря си. Дъщерята е била силно афектирана от заплахите. В поведението си е бил близо до опит за принос към убийство. Върховният съд заяви, че мотивите за заплахите са честта на семейството^{vi}. Това е историческо решение в норвежки контекст, защото за първи път Върховният съд приема, че честта е най-важната причина за злоупотребата^{vii}

2. Дело на 16-годишно момче, което почива в резултат на няколко удара по главата, предизвиква нов дебат в Норвегия. 21-годишен мъж е обвинен в тежка телесна повреда, водеща до смърт и оставяне на друго лице в безпомощно състояние. Жертвата е била гаджето на сестрата на обвиняемия. Някои оспориха, че насилието в името на честта трябва да бъде част от обвинението. Политикът Jan Böhler разкритикува полицията за неизпълнение на задължението да направи разследване за насилие в името на честта, като поиска статистически данни за наказателни дела свързани с честта^{viii} (Klassekampen, 2020).

Принудителен брак

Бракът следва да бъде сключван само със свободното и пълно съгласие е посочено във Всеобщата декларация за правата на човека, член 16 (2) (1948), Международен пакт за граждански и политически права, член 23 (1966), Международен пакт за икономически, социални и културни права, член 10 (1966 г.), Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените, член 16 (1979 г.), Конвенция за съгласие за брак, минимална възраст за сключване на брак и регистрация на бракове, член 1 (1964 г.) Истанбулска конвенция член 37 (2018). Истанбулската конвенция, член 32 гласи, че държавите трябва да позволят законно да анулират принудителните бракове (Истанбулска конвенция, 2018)

Принудителният брак е определен в Член 253 от Наказателния кодекс, като всяко лице, което чрез насилие, лишаване от свобода, друго престъпно или неправомерно поведение или неправилен натиск принуждава дадено лице да сключи брак. Законът също така включва всяко лице, което допринася за излизането на човек в страна, различна от държавата на пребиваване на лицето, с намерение лицето да бъде принудено да сключи принудителен брак.

Законът за брака, Член 18а, гласи, че браковете, сключени извън Норвегия, обикновено се признават в Норвегия. Браковете няма да бъдат признати, ако бракът е регистриран без и двете страни да са присъствали по време на сключването му, един от тях е бил под 18-годишна възраст, или единият от съпрузите има друг съществуващ брак (Закон Брак, 1993). Законът за брака, Член 1б, дава възможност за анулиране на брака, ако е бил принудителен за едната или и за двете страни (Закон за брака, 1993 г.).

Изследване от ISF (2015) анализира всички присъди за периода 1999 - 2014 г. Някои присъди са от Върховния съд, други от Окръжния съд и Апелативния съд, от общо 24 случая. Девет от случаите са били относно отмяна на брака, а седем са били за заплахи за сключване или които вече са сключили принудителните бракове^{ix}.

Осакатяване на женски полови органи

Член 38 от Истанбулската конвенция изрично гласи, че осакатяването на женски гениталии трябва да бъде инкриминирано. По- конкретно:

- а) изрязване, инфибулиране или извършване на каквото и да било друго осакатяване на цялата или на която и да е част от големите срамни устни, малките срамни устни или клитора на жената.
- б) принуждаване на жена да се подложи или причиняване на някое от действията, изброени в точка а;
- в) подбуждане, принуждаване на момиче да се подложи или причиняване на някое от деянията, изброени в точка а (Истанбулска конвенция, 2018 г.)

Според Член 284 от Наказателния кодекс, всеки, който извършва процедура върху гениталиите на жена, която уврежда гениталиите или ги променят трайно, се счита за виновен. Възобновяване на гениталното осакатяване подлежи на същото наказание.

Съгласието не освобождава от наказателна отговорност. Член 285 се отнася до тежко генитално осакатяване. Дали гениталното осакатяване се влошава зависи от това дали резултатите са довели до заболяване или неработоспособност, неизлечим дефект, недостатък или нараняване, смърт или значителна телесна повреда или увреждане на здравето.

Никой никога не е бил осъждан за осакатяване на гениталиите в Норвегия. А проучване, направено от NKVTS (Damvad, 2014 г.) показва, че детски градини, училища, центрове за закрила на децата и медицински сестри в училище обикновено са тези, които съобщават за генитално осакатяване. Според това проучване има много причини, поради които е трудно човек да бъде осъден за осакатяване на женски гениталии. Ако момиче е получило генитално осакатяване извън Норвегия, е трудно да се разбере кой е извършителят. Може да има свидетели, а родителите могат да отрекат, че знаят нещо по въпроса. Трудно е за полицията да работи по такива случаи, когато няма достатъчно доказателства. Ако момичето е получило генитално осакатяване, преди да е мигрирало в Норвегия, родителите не могат да бъдат осъдени за осакатяване на женски гениталии като престъпление (Lien, 2017).

Задължение за поверителност, Задължение за докладване, Задължение за разкриване на информация и Задължение за предотвратяване на престъпни деяния

Служителите в публичния сектор са длъжни да предоставят информация, да докладват за съмнения за случаи на злоупотреба или пренебрежение съгласно Закона за образованието, Закона за детските градини и Закона за здравния персонал. Освен това всички членове на обществото са длъжни да предотвратяват бъдещи наказуеми деяния в съответствие с престъпното деяние.

Служителите в публичния сектор имат законово задължение за поверителност. В някои случаи трябва да се прекъсне това задължение. Такъв е случаят, ако се прилага задължението за разкриване на информация, задължението за докладване или задължението за предотвратяване на престъпление.

Задължение за разкриване; длъжни сте да разкриете информация, ако службите за закрила на детето поискат информация по случай, когато подозират пренебрегване, физическо или сексуално насилие, съгласно § 15-3 от Закона за образованието, § 22 от Закона за детските градини или §32 от Закона за здравния персонал.

Задължение за докладване; задължението за докладване води до същата отговорност като задължението за разкриване, с изключение на това, че отделния служител е този, който е отговорен да поеме инициатива и да докладва, ако заподозрат, че извършва пренебрежение или злоупотреба. Това задължение подчертава отговорността на отделния служител да наблюдава и докладва случаи на съмнения за злоупотреба, независимо от длъжността или ранга.

Задължението за предотвратяване на престъпни деяния означава предотвратяване на бъдещо наказуемо деяние. Няма задължение да се докладват наказуеми деяния, които са вече извършени. Задължението за предотвратяване на престъпни деяния се прилага, когато знаете със сигурност или смятате за най-вероятно, че дадено лице ще извърши сексуално насилие, ще нанесе сериозни вреди (включително сериозно психологическо насилие) или ще убие друго лице в бъдеще, според § 196 от Наказателния закон. Задължението за предотвратяване на престъпни деяния е универсално и се прилага за всички членове на обществото.

Насилие срещу лица с емиграционно минало

Емигрантите, които влизат в Норвегия чрез брак или събиране със съпруг, който има или ще получи разрешително за постоянно пребиваване, трябва да останат в страната

(и брака) в продължение на три години, преди да могат да кандидатстват за собствено разрешително за пребиваване. Поради това тригодишно правило някои жертви на домашно насилие остават в насилствени отношения от страх да не бъдат изгонени от страната (KUN, 2019). Емигрантите, които са малтретирани в брак, могат, съгласно Член 53 от Закона за имиграцията, да получат разрешение за пребиваване, ако те или техните деца са преживели насилие. На практика анализът на производството показва, че изискванията за доказателства са твърде строги и че твърде строгото тълкуване на това, което представлява злоупотреба на практика, компрометира правата на жалбоподателя съгласно закона (Jussbuss, 2018).

Обезщетение от държавата за жертви на насилие

Жертвите на насилие и злоупотреба могат да бъдат обезщетени за всички видове телесни повреди, които са претърпели в резултат на престъпление (Кодексът за обезщетение за престъпления, 2001 г.) За да имат право на обезщетение, трябва да има преобладаване на доказателства, сочещи, че е извършено престъпление. Възможно е да имате право на обезщетение, дори ако наказателното дело е прекратено. В случаите на убийства, семейството на жертвата може да има право на обезщетение. Децата също могат да имат право на обезщетение, ако са станали свидетели на насилие над членове на семейството или обгрижващ персонал (Организация за обезщетяване на престъпления, 2020 г.).

Полицейски Мерки за защита на жертви на насилие

Полицията може да приложи една или повече мерки за защита на лице, което е преживяло злоупотреба и насилие^x

Аларма за спешна помощ/ «Аларма за насилие» е безплатен инструмент, предназначен за жертвите на насилие, за да направи тяхното ежедневие по-безопасно. Когато ситуацията е възприета като опасна и несигурна, жертвите на насилие могат да

активират алармата, за да получат директен контакт с полицията. Тежестта на заплахите определя колко дълго трябва да използвате алармата. Алармата за насилие е предназначена като временно решение. Не трябва Наказателното престъпление да е докладвано за да получат жертвите на насилие алармата ^{xi}

«Аларма за обратното насилие» е наказателна / криминална санкция от съда. Насилникът / извършителят е наказан да използва електронно устройство, често окови. Полицията определя географска зона за безопасност около жертвата, в която насилника / извършителя не е позволено да влиза. Забранената зона трябва да бъде толкова голяма, че полицията да може да спре осъденото лице, преди да е стигнало до нарушителя. Използването на алармата за обратно насилие е имала успех докато е била използвана. Във всички случаи нарушителят е спазвал зоната за безопасност на жертвата. Директорът на прокуратурата е поискал да се увеличи използването на алармата за обратно насилие ^{xii}.

Ограничителната заповед означава, че извършителят на насилие или заплахата няма право физически, чрез телефонни обаждания, имейли, писма или текстови съобщения, да се свърже с жертвата. Полицията решава дали да бъде наложена мярка за неотклонение. Забраната трябва да бъде разгледана от съда и накрая съдът решава дали трябва да бъде спазена мярката за неотклонение ^{xiii}

Тайният адрес / нерегистрираният адрес е друга мярка за защита, която полицията може да използва за защита на жертвите на насилие. Код 6 е таен адрес, което означава, че адресът е скрит за всички, с изключение на упълномощени лица. Жертвите на насилие или заплахи за насилие трябва да се преместят, когато живеят с код 6. Код 7 е поверителен адрес, което означава, че адресът не трябва да се дава на частни лица, но публичните институции имат право на достъп на адрес ^{xiv}

Многоведомствен подход към насилието в името на честта (социален аспект)

В Норвегия има множество помощни структури и случаи, работещи с насилието в името на честта. До известна степен работата по откриване и предотвратяване на насилие в името на честта, е включена в редовната работа на полицията, приютите, училищата, службите за закрила на детето и здравните центрове. Все пак има някои организации, които са специализирани в тази област. Първо, норвежкия компетентен орган по принудителните бракове, осакатяването на гениталиите и отрицателния социален контрол, предоставя насоки и консултации на лица и професионалисти. На второ място, в известен брой средни училища и гимназии има съветници за малцинствата, които са образовани по въпроса. Има и полицейско управление, специализирано за насилието в името на честта, както и семеен съветник. За младите хора, изложени на насилие в името на честта, които се нуждаят от защита, се осигурява и подслон при спешни случаи.

Има и няколко неправителствени организации, работещи с насилие в името на честта. Най-голямата е линия за помощ, управлявана от Норвежкия червен кръст.

Ще дадем кратко описание на различните структури по-долу:

Норвежкия компетентен орган по принудителните бракове, осакатяване на гениталиите и отрицателния социален контрол е екип, състоящ се от 8 членове от различни дирекции; дирекция за деца, младежта и семейните въпроси, Полицейска Дирекция, Дирекция по Здравните въпроси, Дирекция Миграция, Дирекция по Труда и социалните грижи и Дирекция Интеграция и многообразие. Правомощията на екипа са да предоставя насоки и съвети на жертвите на насилие в името на честта и да подпомогне структурите около тях, с цел повишаване компетентността по въпроса в дирекциите и помощните структури, както и да координира и администрира приюта

за младите жертви на насилие в името на честта. Екипът публикува годишен доклад по темата.

Полицията

Всички полицейски управления имат персонал, специализиран в домашното насилие. Полицейските инструменти за оценка на риска са SARA (Оценка на риска от нападение на съпрузи) и PATRIARK, инструмент за оценка на насилието в името на честта. Тези инструменти са на разположение на всички полицейски управления, но не е задължително да бъдат приложени, което води до парламентарно предложение през 2018-2019 г., предлагащо тези инструменти да бъдат приложени във всички полицейски управления. Полицейското управление на Стовнер в Осло има отдел, специализиран в насилието в името на честта.

Има 49 **малцинствени съветници**, работещи с общо 2 средни училища, 40 гимназии и два Ориентационни младежки центъра^{xv}. Консултантите насочват някои от своите случаи към службите за закрила на детето, а през 2018 г. около една пета от техните случаи са докладвани на полицията.

Спешен приют за млади хора, подложени на насилие в името на честта.

Експертният екип разполага с места в този приют за млади хора, подложени на насилие в името на честта. Местата се разпределят въз основа на оценката на риска, направена от експертен екип в сътрудничество с местната полиция, като се вземе предвид външната заплаха от насилие в името на честта от (разширеното) семейството, както и способността на младите хора да живеят при строги и ограничаващи мерки за безопасност.

Кабинетите по семейна ориентация са кабинети, които дават насоки за семействата, живеещи в конфликт или криза. Услугата е безплатна и отворена за всички. Персоналът в кабинетите по семейна ориентация са психолози и социални

работници. Няколко кабинета са преминали обучение по насилие в името на честта, като екипът от кабинета в Енерхауген в Осло е от водещи експерти в цялата страна.

Интеграционни съветници в избрани чуждестранни посолства

Норвегия има четирима съветници по интеграцията, разположени в чуждестранни служби, откъдето много емигрират в Норвегия и където има много случаи на принудителни брак. В момента има съветници по интеграцията в Аман, Исламабад, Анкара и Найроби. Интеграционните съветници работят по дела, свързани с насилствените бракове и насилието в името на честта в приемните центрове, с нарастваща компетентност сред норвежките сътрудници в страната, в която работят, с изграждане на мрежи и сътрудничество с местни сътрудници, които могат да допринесат в работата срещу насилствения брак и за даване на информация за норвежкото общество, норвежки брачни и семейни модели, традициите и законите на лицата, търсещи разрешение за пребиваване в Норвегия.

Отчитане и статистика

Общата статистика на Норвегия показва общо 32 840 съобщени случая на домашно насилие и насилие през 2018^{xvi}. Скандинавските проучвания показват, че при децата с емигрантски произход е сравнително по-голям риска да бъдат изложени на детско насилие, отколкото децата от мнозинствената група от населението, а децата с емиграционно минало са свръх-представени в норвежките служби за закрила на детето (Haugen, Паулсен & Caspersen, 2017 г.). Няма отделен регистър за случаи, свързани с насилие или злоупотреба, основани на честта. Също така не знаем колко са жертвите на принудителни бракове.

Има годишни доклади от съветници на малцинствата, както и от Експертния екип и линията за помощ на Червения кръст.

През 2016 г., както и през 2017 г. и 2018 г., експертният екип е имал общо около 600 случая годишно (Buðdir, 2018). Основната причина за разследване през 2018 г. са били заплахи / насилие (22%), принудителен престой в чужбина (15,5%), подозрение за принудителен брак (15%) и страх от принудителен брак (12,3%). Повечето запитвания са относно момичета или жени (76%), главно в категорията заплахи / насилие, докато запитванията, засягащи мъже (20%), се отнасят главно до подозрения за принудителен брак. 54,5% от случаите засягат лица над 18-годишна възраст, 45,5% - непълнолетни, под 18-годишна възраст. Това е най-високият процент от случаите, касаещи децата, от създаването на експертен екип през 2004 г. Общо 33 лица се преместиха в приюта за спешни случаи през 2018 г.

Повечето случаи, свързани със съмнения за насилствен брак, са свързани със заявления за издаване на разрешителни за пребиваване за събиране на семейството. Около една трета от случаите са свързани с лица, които са били в чужбина по време на контакта.

От 2013 г. насам съветниците на малцинствата в училищата и съветниците по интеграция в приемните центрове са имали общо 1026 случая, от които 239 през 2017 г. Повечето случаи се отнасят до екстремн контрол (44%), последвани от заплахи / насилие (31%) и страх от принудителен брак (10%) (IMDi 2017)

Линията за помощ на Червения кръст е получила 142 запитвания за първи път през първата половина на 2019 г., от които 74% жени и 26% мъже. 15% от запитванията са за лица на възраст под 18 години ¹. (Røde Kors 2019)

Тези цифри не предоставят определени данни за броя на случаите. Статистиката не е координирана и един и същ случай може да бъде регистриран в множество системи.

1

Както при случаите на насилие в близките взаимоотношения като цяло, ние знаем, че много от случаите никога не се съобщават.

Ситуацията на емигранти и бежанци - жертви на насилие, включително насилието в името на честта в Норвегия и България (максимум 5 страници)

Миграцията сама по себе си е процес, създаващ и променящ културата. Ценностите се засилват или отслабват, а културните, политическите и икономическите фактори в страната на пребиваване създават фон за емигрантските семейства и как те се приспособяват към тяхната емигрантска ситуация. За индивида миграцията е свързана с предефиниране на личността; тя предизвиква нови договорености в отношенията между половете и принуждава индивида да отговори на въпроса „кой съм аз“ в новия контекст (Arkinag, 2003). Няколко доклада предполагат, че ситуационните фактори, свързани с емигрантския живот в Норвегия създават стрес и допринасят за повишаване риска от насилие в името на честта. В допълнение, дискриминацията и маргинализацията могат да допринесат за повишен риск от насилие в името на честта (Bredal, 2011).

За мнозина, които идват в Норвегия като емигранти, интегрирането им в норвежкото общество е голям и предизвикателен преход. Мнозина пропускат по-голямата общност, която да ги подкрепи. Много родители с емигрантски произход са свикнали да имат разширено семейство, както и местната общност, участваща в отглеждането на деца. Комбинацията от липса на чувство за общност, преживяване на разпадане на семейството и изправяне пред ново и непознато общество може да бъде предизвикателство за много родители (Friberg и Vjørnset, 2019). Някои преживяват либералното отношение към алкохола и сексуалността в норвежкото общество като заплашителни. Освен това някои смятат, че тяхната идентичност, религия и култура са под натиск и че техните традиционни инструменти за контрол не са на разположение. При този кръстосан натиск някои родители могат да станат несигурни

относно това какво е добра грижа и как да поставят граници на своите деца. Комуникацията може да бъде предизвикателна (Smette and Rosten, 2019). Езиковите бариери могат да затруднят разбирането на новия контекст, правила и норми. Може би ще бъде предизвикателство да се комуникира добре с норвежките структури за помощ. Някои емигранти също изпитват трудност да създават нови контакти и да се социализират с норвежците. В допълнение, родителите, които зависят от децата си, за да общуват на норвежки език, могат да изпитат размяна на властта, което може да подкопае авторитета им пред децата.

Не само поколението на родителите изпитват стрес, свързан с емигрантския статус. Децата в емигрантските семейства могат да изпитат значителен кръстосан натиск. За младите жени-емигранти от второ поколение, желанието да бъдат интегрирани в приемното общество в много случаи може да бъде свързано с съпротива срещу подчинението на тяхната етническа общност, отговаряйки от една страна на очакванията на околните да могат свободно да избират партньор и начин на живот, и от друга страна да се съобразят с желанията на семейството и да действат почтено от другата страна (Аркинаг, 2004). През 2018 г. група млади жени с малцинствен произход започнаха публичен дебат за социалния контрол в етническите малцинства. Жените, които наричат себе си "Безсрамни момичетата", критикуват собствена си среда за контрола над жените и момичета, и "животът, както и норвежкото мнозинство, за лишаването им от силата на самоопределение, както и за това че винаги говори от тяхно име, вместо да им даде място да изразят основните си предизвикателства. Безсрамните момичета издадоха книга, която е преведена на няколко езика и получи множество награди за приноса си в обществения дебат по темата.

Изследване от 2019 г. също така показва, че родителите са по-притеснени от отглеждането на момчета в мигрантски контекст, отколкото момичета (Smette og Rosten, 2019). За младите мъже емигранти от второ поколение изследванията показват,

че тези, които изпитват расизъм и дискриминация, стават по-консервативни и патриархални, нещо, което може да се разбере като защитен механизъм или реакция (Bredal, 2011). По този начин патриархалните нагласи и социален контрол не винаги идва от семейството. Концепцията за честта и традиционните роли на половете могат също да бъдат свързани с глобализираната младежка култура, повлияна от американската младежка култура, свързана с хип-хопа и гангстерския рап.

Успешни истории в Норвегия

Както показахме в предишните глави, има обширна система за помощ, която е специализирана в насилието в името на честта, и част от работата е включена в обикновените системи за помощ. Голяма част от работата по предотвратяване на насилието в името на честта, се извършва от неправителствени организации. Норвежката дирекция за интеграция и многообразие администрира отпускането на безвъзмездни средства и дълготрайни активи за организации, работещи срещу отрицателния социален контрол, принудителните бракове и осакатяване на женски гениталии. НПО достигат до жертвите и извършителите на различни места и с различен подход от публичните инстанции. Някои добри примери са информация за межкултурното здраве, Hjelpeskilden (източник на помощ) и линията за помощ на Червения кръст.

Межкултурна здравна информация (Tverkkulturell helseinfo) е доброволна организация, създадена през 2015 г. Те предоставят информационни услуги на хора с емигрантски произход, както и на здравни специалисти, които имат редовен контакт с хора с емигрантски произход. Една от фокусните им области е превенцията на гениталното осакатяване на жени.

Източникът на помощ (Hjelpeskilden) е неправителствена организация, предоставяща помощ и подкрепа на хора, които са в проблемен процес на излизане от

религиозни общности. Те предоставят информация за религиозните общности, разнообразието, психичното здраве и правата на децата и други теми, свързани с хора с религиозни бунтове.

Линията за помощ на Червения кръст се управлява от Норвежкия Червен кръст. Той е един от най-старите дейтели, работещи с насилието в името на честта в Норвегия. През 2000 г. линията за помощ беше възложена от Министерството за закрила на децата и семейните въпроси, да служи като национална линия за помощ, като част от първия план за действие на норвежкото правителство срещу принудителните бракове. Линията за помощ е отворена от понеделник до петък за жертвите на насилие в името на честта, за хората, които работят в помощните структури или членовете на семейството. Можете да се обадите анонимно за обсъждане на случай. Линията за помощ предоставя информация относно норвежкото законодателство, правата на лицето, обществената помощ, както и последващи консултации в службата им в Осло. Също така има чатлайн и се изнасят лекции по темата за насилието в името на честта.

Речник на термините

Злоупотребата е вредно или незаконно отношение или използване, често с оглед да бъде спечелено нечестно някакъв вид предимство.

Нагласите са индивидуални виждания, мнения и чувства за нещо.

Вярванията са станалите твърди нагласи често по отношение на религия, културни практики и други големи аспекти от живота на човека.

Сексуалното насилие над деца е всяко поведение, със или без контакт, който налага сексуално поведение върху дете.

Домашното насилие е всяко действие или заплаха от акт на насилие от член/ове на семейството, съпруг или партньор. Домашното насилие може да включва физическо или сексуално насилие, икономическо насилие; емоционално, словесно или психологическо насилие, включително всяко поведение, което кара друго лице да се чувства постоянно нещастно, унижено, осмивано, уплашено или депресирано или да се чувства неадекватно или безполезно; тормоз, включително сексуален тормоз и сплашване; или поведение, което по какъвто и да е начин уврежда или може да навреди на друго лице, включително всеки пропуск, който води до вреда и или застрашава безопасността, здравето или благосъстоянието на друго лице, подкопава неприкосновеността на личния живот, целостта или сигурността на друго лице или нарушава или има вероятност да накърни друго достойнството или стойността на човека като човек.

Ранен брак е, когато някой се жени или е принуден да се ожени на възраст под 18. Това често става принудително от родителите или други роднини.

Емоционална злоупотреба/ насилие е поведение, което има за цел да управлява индивидуално с причиняване на емоционален вреда, която може да включва заплахи, шантаж, унижение, принуда и т.н. и често може да води до или е свързана с други форми на насилие, включително домашно и сексуално насилие.

Експлоатацията е акт на възползване от нещо или някого, действие на възползване, по несправедлив начин, от друго лице за собствена изгода. **Генитално осакатяване** на жена (FGM) е, когато здравата вагинална тъкан е обрязана, отрязана и / или защита във връзка с ритуал в някои култури и общности. **Принудителният брак** е брак, сключен без валидното съгласие на едната или двете страни и при който принудата е фактор.

Пол е социалното изграждане на ролите според това дали един човек е мъж или жена. Полът е податлив на влияние и варира в зависимост от културите, времето и контекста. Полът е една от няколкото определящи социо-културни характеристики, като етническа принадлежност, религия и възраст, които определят преживяването на човека и неговите възможности.

Насилие, свързано с пола (GBV) е общ термин за вредно действие, което е извършено против волята на човека, както и основаващ се на социално приписвани (пол) разлики между мъже и жени. НОП не е синоним на насилие над жени и момичета, въпреки че е широко признато, че НОП обикновено се извършва срещу жени и момичета от страна на мъже и момчета. Това признаване на мъжете и момчетата като преобладаващи извършители на НОП не ги изключва като жертви на същото. Терминът НОП често се използва взаимозаменяемо с насилието над жени и тази флуидност на употребата говори за подчинената роля на жените в обществото, което често ги прави жертви. Има много форми на НОП и най-често те са категоризирани да включват: сексуално насилие, сексуална експлоатация и насилие, домашно насилие, насилие в името на честта, икономическо насилие и емоционално насилие.

Правата на човека са универсални гаранции, защитаващи отделните индивиди и групи срещу действия, които пречат на основните свободи и човешкото достойнство. Нормите са рутинното поведение на отделни лица или групи от хора в обществото и това поведение се използва за дефиниране на нормалното поведение.

Потисничество е несправедливо и жестоко използване на сила и власт над отделни индивиди или групи.

Патриархат е мъжка доминираща социална структура, в която жените са подчинени.

Власт означава да имаш контрол, авторитет или влияние върху дадено лице. Изнасилването е насилването на човек да извърши сексуално вагинално, анално или орално проникване, против неговата воля.

Полът е биологична разлика между мъже и жени.

Сексуалният тормоз е извършването на нежелани сексуални намеци или сексуално внимание.

Статус е социално и икономическо състояние, което човек има в една общност по отношение на други хора.

Насилието е използването на сила или власт с цел навреждане на друг индивид

Литература

Akpınar, A. 'The honor/Shame complex Revisited: Violence against Women in the Migration Context. (In Women's studies International Forum 26 (5), 2003, p.425-552)

Bjørnholt, M. 'Vold i parforhold – fortsatt et likestillingsproblem'. In Skjørten K., Bakketeig E., Bjørholt M. and Rossige S. (red) Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak. (Universitetsforlaget, 2019, p 33-48)

Bjørlo, N. K. Æresrelatert vold. In: Narud, K. (red.) Vold mot kvinner. (Oslo, Cappelen Damm, 2014, p. 135-160.)

Bredal, A., Melby, E. R. 'Sårbarhet og styrke – barnevernets møte med minoritetsjenter utsatt for sterk sosial kontroll'. (Oslo, Velferdsforskningsinstituttet NOVA: 9, 2018)

Bredal, A. Ordinary v. Other Violence? Conceptualising Honour-Based Violence in Scandinavian Public Policies. In: Gill A.K., Strange C., Roberts K. (eds) Honour Killing and Violence (London, Palgrave Macmillan, 2014)

Bredal, A. 'Vold i nære relasjoner. Minoritetskvinner mellom hypersynlighet og usynlighet'. I: Krysningpunkter. Likestillingspolitikk i et flerkulturelt Norge. Oslo: Akademia forlag, 2013)

Bredal, A. 2013, "Mannens makt ikke ubetinget," VG July 15

Bredal, A. 'Border control to prevent forced marriages: Choosing between protecting women and protecting the nation'. Gill, Aisha, Anitha, Sudari (Red) Forced marriage: introducing a social justice and human rights perspective. (London, Zed books, 2011, p 90-111)

Bredal, A. 'Tackling Forced Marriages in the Nordic Countries: Between Women's Rights and Immigration Control', in Welchman, L. and Hossain, S. (eds) 'Honour' — Crimes, Paradigms and Violence against Women (London, Zed Books Ltd, 2005, p.332-353.

Bredal, A. Vi er jo en familie: om arrangerte ekteskap, autonomi og fellesskap blant unge norsk-asiater (Institutt for samfunnsforskning, 2004).

Brandvold, Å. 2020 'Krever tall på æresrelatert vold', Klassekampen 06 januar

Bye M. T., Eggebø H. And Thunem G. Sikkerhet og familiearbeid for unge utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold. (KUN report 2016)

<https://bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUFo0003613> accessed 15.01.2020

Council of Europe "Convention on preventing and combating violence against women and domestic

violence" <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008482e> accessed 15.01.2020

Council of Europe "Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention)" <https://rm.coe.int/female-genital-mutilations-istanbul-convention-/168092582d>, accessed 15.01.2020

Damvad, 'Utbredelse av kjønnslemlestelse i Norge'. (Oslo, NKVTS, 2014)

Den Høyere Påtalemyndigheten "Økt bruk av omvendt voldsalarm"

<https://www.riksadvokaten.no/document/okt-bruk-av-omvendt-voldsalarm/> accessed 15.01.2020

Friberg J. H., Bjørnset M. Migrasjon, foreldreskap og sosial kontroll. (Fafo-rapport 2019:1)

Garcia E., and Merlo J. 'Intimate Partner Violence against Women and the Nordic Paradox', (Social Science and Medicine, no. 157, 2016).

"Global Gender Gap Report" (2020) World economic forum (2019, <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>, accessed 15.02.2020

Gelfand, Michele et al, 'Differences between Tight and Loose Cultures, a 33 Nation Study'. (Science 332(6033), 2011, p.1100-1104)

Gullestad, M. 'Det norske sett med nye øyne - Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt'. (Oslo, Universitetsforlaget 2002)

Harnes, E. 'Hvordan forstå æresrelatert vold'. (Oslo, Gyldendal norsk forlag, 2019)

Haugen, Paulsen and Caspersen "Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier" (NTNU Samfunnsforskning, 2017)

Isdal P. 'Meningen med volden. (Oslo, Kommuneforlaget, 2000.)

Johnsson-Latham G. 'Patriarchal violence – an attack on human security'. (Government offices of Sweden 2005)

Jussbuss, 'Praktisering av utledningslovens §53 første ledd bokstav b'. (Oslo 20.05.2018)

Langvann, H. Skamkultur, sosial kontroll og dobbeltliv. www.hjelpekilden.no, accessed January 31, 2020

Langvann, H. Skam og ære også i kristne miljøer. www.hjelpekilden.no, accessed February 31, 2020

Law Data Criminal Code "Criminal Injuries Compensation Act" <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-04-20-13?q=voerstl> accessed 15.01.2020

Law Data «NRK-artikkel om familiens ære som motiv» https://lovdata.no/artikkel/nrk-artikkel_om_familiens_aere_som_motiv/2400 accessed 15.02.2020

Lervåg, P.O, 2017, Den kristne skammen. Aftenposten., juni 13

Liden H., Pederson A. W. Tiltak mot Tvangsekteskap i Utlendingsregelverket, (Institut for Samfunnsforskning, 2015) https://www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/annet/tiltak-tvangsekteskap-utlendingsregelverket.pdf, accessed 15.01.2020

Lien, I. L. *Politiets arbeid med kjønnslemlestelse: En systemteoretisk analyse*. (Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Rapport 6/2017).

Lien, I. L. Prosecution of the offence of female genital mutilation/cutting in Norway. (*International Journal of Law, Policy and the Family*, 31(2), 2017 p. 191-206)

Narud, Kjersti. *Vold mot kvinner*. (Oslo: Cappelen Damm 2014)

Nasjonal veiviser ved vold og overgrep "Hemmelig adresse (relokalisering), adressesperre og ny identitet" <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/263-hemmelig-adresse-adressesperre-ny-identitet-og-skjerming> accessed 15.01.2020

Nasjonal veiviser ved vold og overgrep, "Orientering om beskyttelsestiltak for volds – og trusselutsatte" <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/257-orientering-om-beskyttelsestiltak-for-volds-og-trusselutsatte> accessed 15.01.2020

Nasjonal veiviser ved vold og overgrep, 'Ulike former for vold (different types of violence)' <https://dinutvei.no/om-vold/244-ulike-former-for-vold> accessed 15.01.2020

Nasjonal veiviser ved vold og overgrep "Voldsalarm og vakthold" <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/255-mobil-voldsalarm> accessed 15.01.2020

Nettavisen, 2019 "Mann dømt til sju års fengsel for drapsforsøk på datter", 23 october

Nilsson, G. & Lövkrona, I. *Våldets kön. Kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*. (Lund, Sverige: Studentlitteratur 2015)

Norwegian Centre for Violence and Traumatic Stress Studies "Ulike typer kjønnslemslestelse" <https://kjonnslemslestelse.nkvts.no/innehold/hva-er-kjonnslemslestelse/> accessed 03.02.20.

Olsen, K.F. 2018 "Store mørketall for æresvold", Utrop, 21 november

Oslo Economics Report «Kommunenes erfaringer med barn og unge som etterlates i utlandet mot sin vilje» 2019 <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/Oslo-Economics-2019-Etterlatte-barn-i-utlandet.pdf> accessed 15.01.2020

Parliamentary proposal 28 S (2018-2019) From representatives Eide, Petter, Andersen, Karin, Øvstegård, Freddy Andre and Fagerås, Mona <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2018-2019/refs-201819-05-15/?all=true>, accessed 15.01.2020

Rasmussen I., Strøm S., Sverdrup S. & Vennemo H. Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner. (Vista Analyse 2012/41) https://www.vista-analyse.no/site/assets/files/5823/va-rapport_2012-41_samfunnsokonomiske_konsekvenser_av_vold_i_naere_relasjoner.pdf accessed 15.01.2020

Rexvid D., Schlytter A. Heroes, Hymen and Honour: A Study of the Character of Attitude Change among Male Youth with Their Roots in an Honour-Based Context. (Review of European Studies. Vol.4. No.2. 2012)

Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemslestelse, Halvtårsrapport: (2019) <https://static1.squarespace.com/static/57559b06ab48de8a44occo72/t/5d88af4a673c49006d598871/1569238860927/Halvta%CC%8Ar rapport+V2019+.pdf>, accessed 15.01.2020

Sources of international human rights law on Female Genital Mutilation, UN Women
<https://www.endvawnow.org/en/articles/645-sources-of-international-human-rights-law-on-female-genital-mutilation.html>, accessed 15.01.2020

Statistic Norway "Ofre for anmeldte lovbrudd" <https://www.ssb.no/lovbrudd/> accessed 15.02.2020

Steinberg L. "Fundamental Rights in an Enlarged Europe," *European Journal* 67 (March-April 2005): 115-117.

Stubberud E., Hovde K., Aarbakke M.H. "The Istanbul Convention - The Nordic Way. The Nordic Countries' Implementation of a selection of paragraphs in The Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence" (KUN Report, 2018) <https://www.kun.no/rapporter.html>, accessed 15.01.2020

The Directorate of Integration and Diversity (IMDi) "Minoritetsrådgivere og integreringsrådgivere - IMDi's arbeid mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse" (Report 2017)
<https://www.imdi.no/contentassets/d418be0394d94acdbae50bdeb5033523/tvangsekteskap-2017> accessed 15.01.2020

The Directorate of Integration and Diversity (IMDi) 'Håndbok for håndtering av saker om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, barneekteskap og æresrelatert vold'. (2019)
<https://www.imdi.no/om-imdi/brosjyrer-handboker-og-veiledere/handbok-for-handtering-av-saker-om-negativ-sosial-kontroll-tvangsekteskap-barneekteskap-og-aeresrelatert-vold/> accessed 15.01.2020

The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs (Bufdir) "Årsrapport 2018 Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll" (2019)
<https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUFo0004885> accessed 15.01.2020

The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs (Bufdir) Æresrelatertvold
https://bufdir.no/vold/Tvangsekteskap_og_aresrelatert_vold/Kunnskap_og_ressurser/Ares_relatert_vold/ accessed December 11.2019

The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs (Bufdir) Psykisk vold,
https://bufdir.no/vold/TryggEst/Overgrep/Psykisk_vold/ Accessed February 31, 2020.

Thoresen, S., & Hjemdal, O. K. (Red.) Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. (Oslo, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, 2014) (Norwegian Centre for Violence and Traumatic stress studies)

UN Human Rights Office of the High Commissioner "International Covenant on Civil and Political Rights" <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>, accessed 15.01.2020

UN Human Rights Office of the High Commissioner "Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages"
<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/MinimumAgeForMarriage.aspx>, accessed 15.01.2020

Utlendingsrett og vold i nære relasjoner. En veileder for krisesenteransatte og andre i førstelinjetjenesten KUN Report 2019)
http://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/utlendingsrett_a5_kun_web_april_2018.pdf accessed 15.01.2020

Veileder for helse- og omsorgstjenetsensarbeid mot vold I nære relasjoner, "Ulike former for vold og overgrep", NKVTS, <https://voldsveileder.nkvts.no/blog/innhold/hva-er-vold-naere-relasjoner/ulike-former-vold-og-overgrep/> accessed 15.01.2020

Yourstone, Eriksson, Westerberg. Hedersrelatert Våld och Fortryck, Forskning och utvärdering inom Kriminalvården. (Kriminalvården, 2013)

Wikan, Unni, 'Om heder'. (Bokforlaget Daidalos ISBN 9789171732958)

World Health Organization, Definition and typology of violence <https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>. Accessed March 31, 2020.

World report on violence and health, World Health Organization https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/ accessed 15.01.2020

- ⁱ <https://stortro.no/> accessed 15.01.2020
- ⁱⁱ <https://kjonnslemlestelse.nkvts.no/innhold/hva-er-kjonnslemlestelse/> accessed 03.02.20.
- ⁱⁱⁱ <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/Oslo-Economics-2019-Etterlatte-barn-i-utlandet.pdf> accessed 15.01.2020
- ^{iv} <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/lovbrudda> accessed 15.01.2020
- ^v (<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/straff/aar> accessed 15.02.2020
- ^{vi} <https://lovdata.no/dokument/HRENG/avgjorelse/hr-2019-440-a-eng> accessed 15.02.2020
- ^{vii} https://lovdata.no/artikkel/nrk-artikkel_om_familiens_aere_som_motiv/2400 accessed 15.02.2020
- ^{viii} <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2018-2019/refs-201819-05-15/?all=true>, accessed 15.01.20
- ^{ix} https://www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/annet/tiltak-tvangsekteskap-utlendingsregelverket.pdf, accessed 15.01.2020
- ^x <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/257-orientering-om-beskyttelsestiltak-for-volds-og-trusselutsatte> accessed 15.01.2020
- ^{xi} <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/255-mobil-voldsalarm> accessed 15.01.2020
- ^{xii} <https://www.riksadvokaten.no/document/okt-bruk-av-omvendt-voldsalarm/> accessed 15.01.2020
- ^{xiii} <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/256-besoksforbud-og-omvendt-voldsalarm> accessed 15.01.2020
- ^{xiv} <https://dinutvei.no/utsatt/beskyttelsestiltak/263-hemmelig-adresse-adressesperre-ny-identitet-og-skjerming> accessed 15.01.2020
- ^{xv} (<https://www.imdi.no/negativ-sosial-kontroll/minoritetsradgivere-pa-ungdomskoler-og-videregaende-skoler/> 25.03.20).
- ^{xvi} <https://www.ssb.no/lovbruddo/> accessed 15.02.2020